३०

बिन्दुराङ्गिरसः।पवमानः सोमः। गायत्री

प्र धारा अस्य शुष्मिणो वृथा पवित्रे अक्षरन्।पुनानो वाचमिष्यति॥ ९.०३०.०१

अस्य- एतस्य। शुष्मिनः- बलिनः। धाराः। वृथा- अनायासेन। पवित्रे- शुद्धे प्रतीके। प्र- प्रकर्षेण। अक्षरन्- स्रवन्ति। पुनानः- पवमानः। वाचम्- मन्त्रम्। इष्यति- प्रेरयति ॥१॥

इन्दुर्हियानः सोतृभिर्मृज्यमानः कनिक्रदत्।इयर्ति वग्नुमिन्द्रियम्॥ ९.०३०.०२

सोतृभिः- निष्पादकैः। हियानः- प्रेरितः। इन्दुः- क्लेदनकरः सोमः। मृज्यमानः- पावितः। कनिक्रदत्- शब्दमकरोत्। इन्द्रियम्- इन्द्रसंबन्धिनम्। वग्नुम्- शब्दम्। इयर्ति- प्रेरयति ॥२॥

आ नः शुष्मं नृषाह्यं वीरवन्तं पुरुस्पृहम्।पवस्व सोम धारया॥ ९.०३०.०३

नः- अस्माकम्। नृषाह्यम्- मनुष्यसहनशीलम्। वीरवन्तम्- वीर्यसंपन्नम्। पुरुस्पृहम्- बहुभिः स्पृहणीयम्। शुष्मम्- बलम्। सोम- रस। धारया। पवस्व- क्षर ॥३॥

प्र सोमो अति धारया पवमानो असिष्यदत्।अभि द्रोणान्यासदम्॥ ९.०३०.०४

द्रोणानि- पात्राणि प्रतीकभूतानि। अभि- आभिमुख्येन। आसदम्- आसदनाय। पवमानः- पूयमानः। सोमः- रसः। धारया। प्र- प्रकर्षेण। अति- प्रतीकमतिक्रम्यापि। असिष्यत्- स्यन्दति ॥४॥

अप्सु त्वा मधुमत्तमं हरिं हिन्वन्त्यद्रिभिः।इन्दविन्द्राय पीतये॥ ९.०३०.०५

अप्सु- जीवोदकेषु। मधुमत्तमम्- अतिशयेन मधुरम्। हरिम्- आकर्षकम्। त्वा- भवन्तम्। अद्रिभिः- ग्रावभिः जडनिष्कासनेन। इन्द्राय- परमेश्वरस्य। पीतये- अनुभूतये। इन्दो- क्लेदनशील। हिन्वन्ति- प्रेरयन्ति ॥५॥

सुनोता मधुमत्तमं सोममिन्द्राय वज्रिणे। चारुं शर्धाय मत्सरम्॥ ९.०३०.०६

वज्रिणे- स्वायुधाय। शर्धाय इन्द्राय- बलाधिदैवताय ईशनाधिदैवताय। चारुम्- रम्यम्। मत्सरम्- हर्षकरम्। मधुमत्तमम्- अतिशयेन मधुरम्। सुनोत- सुनुत ॥६॥

Dr. Rangaji